

Published in **Florentin Smarandache și seducția polimorfismului. Analize, interpretări, cronici, articole, note și recenzii**, pp. 317-324. Editori: Al. Florin Țene, Andrușa R. Vătuțiu. Sibiu: Agora, 2017; 843 pages; ISBN 9781599735023. Also appeared in *Unu*, Oradea, Nr. 8-9 (126-127), 2000, pp. 26-27.

Din "bube, mucegaiuri și noroi..."

George Mirea

Lista "temelor, motivelor, subiectelor și cuvintelor ce pot fi "suspectate" ca nefiind literare și, deci, refuzat de lirism, de conotații estetice apte să ne furnizeze acel miraculos *katharsis* etc., a fost "abrogată", în principiu, încă de Titu Maiorescu.

Pentru acest adevăr critic de "direcție" (nouă!) nu existau teme poetice "recomandabile" ori restrictive, ci doar talente care să poată exprima frumosul ca simțire adânc pasională, vulcanică sau melancolică, în imagini de neuitat, care să înnobileze ființa umană. Sursa aparține discreționar poetului. Doar lui.

Dintotdeauna, și astăzi la fel, când un poet a "îndrăznit" să atace zone mai puțin ori deloc poetice, după părerea unora, reacțiile n-au întârziat ca iritare și respingere.

Dar și acceptare. Am spus "când un poet" și u făcător de versuri, rime ori metafore suferinde, ahtiat după "originalitate".

Dintre cei care au "spart" limitele unanim admise, pot fi citați, fiecare la vremea lui, Tudor Arghezi, Ion Barbu, M. R. Paraschivescu etc.

Am simțit nevoia unei "puneri în temă", tocmai pentru că semnatarul volumului pe care îl am în vedere se apropie, uneori, foarte mult de modelul arghezian din "Flori de mucigai" ori "Descânțece", reușind, totuși, să rămână original. Străin de ceea ce, în genere, numim pastișă.

Informațiile despre poetul Florentin Smarandache sunt sumare, ca să nu spun foarte sărace. Faptul că se află în Diaspora, că este profesor la o universitate din SUA, că este oltean și are teorii științifice personale, dar și literare amintind de maniera surrealismului, a creat o "doctrină" (!) pe care a numit-o șocant și ademenitor "Paradoxism", toate acestea nu-mi sunt suficiente pentru a mă considera un cunoscător al poetului. Nu-mi rămâne, și asta voi face, decât să formulez posibile aproximări valorice cu privire la acest singur și singular volum citit de mine din creația sa. O carte scrisă cu un simț acut al modernității de a scrie fără opreliști și complexe pudibonde, dar și fără povârnișuri în afara arealului estetic. Autorul, cred, nu urmărește altceva decât să ne demonstreze că putem privi și simți poetic și în momente, spații, întruchipări etc, la

prima vedere strident rebarbative. Categoriec, în cele mai multe poeme reușește.

Florentin Smarandache valorifică unele segmente ale limbajului de care, în general, poeții se feresc: interjecții, imprecății, ziceri consacrate ("filosofie" pietrificată prin secole) și chiar crudități verbale de "largă" circulație orală, cuvinte licențioase ori din lexicul gitan.

Titlul volumului ar putea să ne ducă în eroare. N-am zice că sunt chiar "cântecele" mahalalei, periferiei urbane ori ținând de o anume stratificare socială, ci, mai degrabă, ale "marginilor" limbajului, formelor repudiate de exprimarea cultă etc., dar în care poetul "descoperă" grăuntele de frumos și ne "somează" să nu-l ocolim. Așa vom face. Am învățat demult lecția de la "florile" lui Baudelaire, Arghezi și ale altora.

A "literaturiza neliteratul" – sintagmă-program. Am zice că avem cea mai sintetică "artă poetică". Aceasta ne obligă să-i prezentăm cititorului unele mijloace la care a recurs poetul în ludicul său excurs liric.

Să improvizăm un "inventar" al procedeelor, al stratificării semantice a cuvintelor "disciplinate" și repuse în "drepturi". Chiar el, poetul, ne sugerează o cale atunci când ne trimite la un, de el inventat, "vocalimbar".

L-am depistat și în exersarea "exprimării libere" (dar nu abuzive!) și în tentativa de obscurizare printr-o risipă meteorică de sonorități fonetico-lexicale. Aici aflăm sursa truculenței de limbaj, anularea condiției unor termeni de a rămân cu identitate de proscris.

"Vocalimbarul" lui Florentin Smarandache este mult mai bogat în "articole de dicționar" imagistice și inepuizabil în registrul conotativ.

Cuvinte obtuze, "lăhuze", rufoase, odorante (unele, creații proprii). Sintagme ori expresii asemănătoare se "transformă" în travaliul autorului și prin arta lui, în nevinovate forme de comunicare. Exact asta am vrut să spun.

În general cunoscute, elementele formatoare ale "vocalimbarului" ne apar cumișite, "umanizate", recondiționate, circulante, re-investite cu sensuri noi, "abilitate" și re-abilitate.

În număr mare întâlnim apelative "denigratoare" (la purtător!) sau depreciative: Adâncosu (și altele subliniate parodiază nume de personaje din "Țiganiada" și fac parte din poemul urzit în maniera înaintașului, "De-a Țiganiada", dedicat lui Ion Budai Dealeanu), Așchimodie, barabulă (cartoafă), bleandă, diavolo (feminin de la diavol), Fălfăcosu, Flerțotino, foflenchi,

Gâgă, ghioală, Grăsan, gorobete, Moaca, mocofan, 'Ntunecosu, nătăntoala, netot, pezevenchi, Pițipoanca, popândău, prostofilea, Salvadosul (subtil, licențios), Spăimântosu, Șestache, tătătloagă, tălâmbă, Țoapa, Zăcioalo, zălugă, Zăngănosu, Zgârcioabă etc. etc.

Tot în "vocalimbarul" poetic rulat de autor am înscrie și formele prelungite prin triplarea unor vocale, care în text consumă emoțional, exclamativ, admirativ, depreciativ, într-un cuvânt – literar. Cu această funcție, cuvântul respectiv devine vocabula "cheie" prin încărcătura "interjecțională".

O reconversie a emoției metaforice în opusul ei, dar tot cu funcție de comunicare sensibilizatoare. Iată câteva "mostre": albiiit, îmbătrâniiii, faaaci, traalagi, pupaaau, sooomn, nasoalăăă, grasăăă, coarneee și... mârriitaaanuuu.

Toate sugerând un superlativ absolut cu efect sigur în plan efectiv. În această manieră menționăm și reiterarea unor forme de instrumentalism fonetic de sorginte marinetiană, ca în interesantele poeme *Romancero* și *Sâc! Sâc!*, cu sonorități ingenioase. Captante.

"Zicerile" de toată ziua sunt montate în structura poemelor ca părți integrante, ritmice. Unitatea lor ideatică infuzându-se în fluxul liric, poematic, chiar și atunci când

șochează: "Muiere cu ifose/ ori tifose", "gata să gesticuleze/ ori testiculeze", "fac și eu ce nu pot/ literaturizez neliteratul", "ostenească-se în pace", "minte de dragul adevărului", "nu lăsa pe astăzi,/ câine/ ce poți face mâine" etc.

În versuri aparent banale din poemul cu titlul absolut banal *Nea Marin și țața Veta*, poetul se ascunde în cioplitori lapidare și așchii de cuvinte, pictând un veritabil portret literar "în negativ" – "Bey, Mărine, bei/ papă-lapte/ și papă-mujdei/ Afemeiat/ Afumător/ Abăutor/ Te-a lăsat vedere te-a lăsat/ muierea/ Te-a fost încornorat/ împărat/ Și te-a scărpinat/ în scărpinat/ Stema-ta ne-ste-ma-ta ce estima/ pe un șezlong șezândă/ ascultând știrea curândă" ...

Ironia este la ea acasă ca fundal muzical în jocul "de-a cuvintele". Un fel de exprimare – după vulg vorbind – de "poezie de poezie", dar și invitație la tăcere și re-gândire a abordării din partea criticii "dirijiste", închistate în dogmatismele teoriei literare, neo-moftangiste și rafinate (în rafinărie!).

Iată un titlu amintind de scrisorile cătanelor: *Poezie de Ilie* – "Un pom și-o poamă/ un om și-o oamă/ O cheie și-un chei/ o femeie și-un femei/ Un cocoș și-o cocoșă/ Fata și-a luat un făt/ Moșul și-a luat o moașă/ un galoș și

o galoasă”. Ironia nu e doar subtilă, ci și dură, hazlie și înceată în semnificații lucide.

Partea a II-a volumului intitulată ”Argotice” este așa, dar nu prea. Reținem unele titluri șocante, altele aluzive, cum ar fi *Măgădan Mare*, amintind de pleonasmul culte elitare. Marea vedetă(!), marele geniu(!), marele savant(!) etc. repetăm și accentuăm disponibilitatea-avalanșă a autorului în ”manipularea” limbajului.

Nu ne formalizăm în a scoate la iveală acele licențe lexicale ori inserții din vocabularul gitan, care ni se par împovărate la lectură, legitimând forme de exprimare zoo sau orăcăiala.

Un volum-sfidare care merită citit, nu doar pentru amuzamentul facil, ci pentru un anume ”afront” sau bobârnac îndreptat, evident, împotriva uzurpatorilor, celor care se joacă ”de-a poezia”. Este și aceea o formă, o luare de atitudine.

E de reținut dacă publicul cititor va avea răbdare în aflarea ”cheii” pentru decriptarea a ceea ce în aparență nu pare să implice un asemenea procedeu de lectură.

Poate pe cineva să amuze ceea ce s-a dorit a fi *Imnul olteanului american*, dar, în realitate, nu e decât un rateu fumigen. Putea lipsi.

Ar fi o gravă greșeală să ne hlizim citind o astfel de carte.

E doar o părere!

Cronică apărută în revista *Unu*, Oradea, Nr. 8-9 (126-127),
2000, pp. 26-27.